

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 6. maj 2021

Sag BS-37059/2020-HJR
(2. afdeling)

A
(advokat Rasmus Mangor Andersen, beskikket)

mod

Tryg Forsikring A/S
(advokat Jesper Ravn)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Glostrup den 4. januar 2018 (BS 10D-3063/2016) og af Østre Landsrets 9. afdeling den 6. februar 2019 (BS-6072/2018-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jon Stokholm, Poul Dahl Jensen, Jens Peter Christensen, Michael Rekling og Hanne Schmidt.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande mv.

Appellanten, A, har nedlagt påstand om, at indstævnte, Tryg Forsikring A/S, skal betale 154.429,92 kr. med procesrente fra den 29. april 2011.

Tryg Forsikring har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Procesbevillingsnævnet har meddelt A begrænset tilladelse til anke, således at anketilladelsen kun omfatter spørgsmålet om modregning.

Anbringender

A har anført navnlig, at spørgsmålet, om Tryg Forsikring kan gøre modregningskrav gældende over for ham, skal afgøres efter de almindelige obligationsretlige regler.

Det følger heraf, at Tryg Forsikring kan bringe en konneks modfordring til modregning i hans fordring, hovedfordringen, hvis begge krav er forfaldne til betaling. Konneksitet vil sige, at hovedfordringen og modfordringen skal hidrøre fra samme forsikringsforhold.

Hans krav på erstatning efter de to ulykkesforsikringer og Tryg Forsikrings krav om betaling af sagsomkostninger i retssagen om erstatning efter rejseforsikringen udspringer ikke af samme forsikringsforhold. Der foreligger derfor ikke konneksitet, og de almindelige betingelser for modregning er ikke opfyldt.

Når der ikke er tale om konnekse krav, forhindrer retsplejelovens § 513 og forsikringsaftalelovens § 123 modregning. Hans erstatningskrav efter ulykkesforsikringerne er omfattet af beskyttelsen efter begge bestemmelser. Beskyttelsen mod retsforfølgning efter forsikringsaftalelovens § 123 gælder frem til udbetalingstidspunktet, og der er ikke sket udbetaling af hans krav på ménerstatning.

Kravet om konneksitet er dog blevet fraveget i en enkelt dom afsagt af Østre Landsret (FED 1998.536), idet landsretten fandt, at et forsikringssselskab kunne modregne sit tilbagesøgningskrav efter en familieforsikring i forsikringstagerens krav på erstatning efter en ulykkesforsikring, da begge krav vedrørte parternes forsikringsaftaler, og der forelå særlige omstændigheder, idet forsikringstageren svigagtigt havde afgivet urigtige oplysninger til forsikringssselskabet ved tegningen af de to forsikringer. Hvis begge parter krav vedrører parternes forsikringsaftaler, og hvis der foreligger særlige omstændigheder i form af svig, kan der således ske modregning.

Betingelserne i FED 1998.536 er ikke opfyldt i denne sag. Han har ikke udvist svig over for Tryg Forsikring eller andre lignende grove forhold, der kan give grundlag for at fravige kravet om konneksitet. Han var nødt til at anlægge sagen om rejseforsikringen, fordi Tryg Forsikring afviste hans krav om erstatning. Såfremt Tryg Forsikring havde udbetalt erstatning, som Tryg Forsikring i henhold til den indankede dom er forpligtet til, ville den foreliggende sag ikke have været nødvendig, og Tryg Forsikring ville slet ikke have haft et modkrav.

At han ikke har kunnet betale sagsomkostninger til Tryg Forsikring i sagen vedrørende rejseforsikringen skyldes, at han ikke fik erstatning for sit varige mén på 8 %, og dette forhold kan ikke sidestilles med svig. Han forventede at vinde sagen om erstatning i henhold til rejseforsikringen. Det er ikke usædvanligt, at en tabende part i en retssag ikke kan betale de idømte sagsomkostninger, og der

gælder da heller ikke noget krav om, at der skal stilles sikkerhed for sagsomkostninger, før en sag anlægges.

Han har på intet tidspunkt ejet de selskaber, der har ført sag mod Tryg Forsikring. Tryg Forsikring har i øvrigt i sagen om rejseforsikringen først bestridt, at hans krav var overdraget, og dernæst, da han indtrådte i sagen igen, bestridt at kravet tilkom ham.

Landsretten har i den indankede dom henvist til sagernes fælles udspring og til forløbet, hvilket er en udvidelse af adgangen til modregning af ukonnekse krav i forhold til dommen gengivet i FED 1998.536, hvor der som nævnt blev stillet krav om særlige omstændigheder. Landsrettens dom indebærer dermed en udvidelse af mulighederne for at foretage retsforfølgning i personskadeerstatninger i strid med beskyttelseshensynet i retsplejelovens § 513 og forsikringsaftalelovens § 123.

Det er endvidere i forarbejderne til forsikringsaftalelovens § 123 anført, at stærke sociale hensyn taler for at beskytte krav i henhold til en ulykkesforsikring mod retsforfølgning fra kreditorernes side. Hverken lovteksten eller forarbejderne nævner undtagelserne til beskyttelsen, og det må lægges til grund, at der kun kan modregnes ved konnekse fordringer. Den udvidelse af modregningsadgangen, som fremgår af den indankede landsretsdom, ligger således væsentligt uden for lovgivers hensigt.

Tryg Forsikring har anført navnlig, at de grundlæggende betingelser for modregning, at kravene er afviklingsmodne, udjævnelige, gensidige og retskraftige, alle er opfyldt.

Det anerkendes, at retsplejelovens § 513 indebærer den begrænsning i modregningsadgangen, at et forsikringsselskab som udgangspunkt ikke kan modregne eventuelle krav i erstatning efter en ulykkesforsikring.

Dette udgangspunkt er imidlertid fraveget af domstolene på basis af betragtninger om konneksitet, når kravene udspringer af den forsikringsaftale, fra hvilken den forsikrede har ret til erstatning, jf. dommen i U 1977.663H. Tilsvarende er der sket fravigelse i dommen i FED 1998.536. I denne dom angav landsretten to betingelser for, at et forsikringsselskab kan foretage modregning i forsikringstagers krav på erstatning under en personforsikring – for det første, at begge krav skal vedrøre parternes forsikringsaftaler, og for det andet, at der skal foreligge særlige omstændigheder. Disse betingelser er opfyldt i denne sag.

Begge krav udspringer af forsikringsaftaler med Tryg Forsikring, hvor A var sikret under henholdsvis en rejseforsikring og to ulykkesforsikringer. As krav

på erstatning udspringer af landsrettens dom i denne sag, hvorefter Tryg Forsikring skal betale erstatning til ham som følge af hans tilskadekomst på ... i 2008 i henhold til ulykkesforsikringerne, mens Tryg Forsikrings krav udgør de sagsomkostninger, som forsikringssselskabet blev tilkendt ved Østre Landsrets dom af 2. maj 2016, da Tryg Forsikring blev frifundet for under rejseforsikringen at betale erstatning for den samme tilskadekomst på ... i 2008.

Der foreligger tillige særlige omstændigheder bestående i, at A på intet tidspunkt kan antages at have haft evne eller vilje til at honorere Tryg Forsikrings krav på sagsomkostninger.

Han var sandsynligvis insolvent allerede, da han indtrådte som sagsøger i byretten umiddelbart forud for hovedforhandlingen. Selv om han i byretten blev pålagt at betale 100.000 kr. i sagsomkostninger, ankede han dommen til landsretten, hvor han fortsatte sagen uden at have fri proces eller dækning af en rethjælpforsikring, og selv om han oplyste at være sygemeldt og i arbejdsprøvnings.

Der må endvidere lægges vægt på, at det har været karakteristisk for både rejseforsikringssagen og andre sager, som A eller personer/virksomheder med relation til A har ført mod Tryg Forsikring, at de påståede krav mod Tryg Forsikring angiveligt er overdraget til selskaber ejet eller kontrolleret af personer med tilknytning til A, og at disse selskaber er gået konkurs, når tilkendte sagsomkostninger er søgt inddrevet.

Den indankede dom indebærer ikke en væsentlig udvidelse af forsikringssselskabers modregningsadgang efter FED 1998.536, idet modregning af krav, der udspringer af forskellige forsikringsaftaler, også efter den indankede dom kræver, at der foreligger helt særlige omstændigheder.

Forsikringsaftalelovens § 123 hindrer heller ikke modregning i sagen. Formålet med denne bestemmelse er at beskytte forsikringstagere mod kreditorforfølgning, og modregning i ikke betalte ydelser er som det klare udgangspunkt udelukket. Dette afskærer dog for det første ikke selskabet i at foretage modregning af et konnekst modkrav, og for det andet ophører beskyttelsen efter § 123 ved selskabets indfrielse af kravet på udbetalingstidspunktet. På det tidspunkt, hvor Tryg Forsikring foretog modregning (udbetalingstidspunktet), fandt beskyttelsen efter § 123 ikke længere anvendelse, og § 123 er derfor ikke til hinder for modregning i denne sag.

Højesterets begrundelse og resultat

A var i 2008 på ... involveret i en hændelse, hvor han pådrog sig nethindeløsning, og hvorefter han har mén svarende til 8 %. I denne sag har landsretten

fundet, at As krav på 154.429,92 kr. for mén er dækket af hans to ulykkesforsikringer i Tryg Forsikring A/S.

For Højesteret angår sagen, om Tryg Forsikring i As krav kan modregne et krav på sagsomkostninger, som A blev pålagt ved Østre Landsrets dom af 2. maj 2016 i en sag om erstatning mv. i henhold til hans rejseforsikring i Tryg Forsikring i anledning af den samme hændelse i 2008.

I den tidligere sag blev Tryg Forsikring ved både byrettens og landsrettens dom frifundet for As krav om betaling af 1.039.875 kr., hvoraf ca. 30.000 kr. vedrørte godtgørelse for mén, og A blev pålagt at betale sagsomkostninger til Tryg Forsikring med 200.000 kr. Frifindelsen af Tryg Forsikring skete med henvisning til, at A ikke havde godtgjort, at han var rette fordringshaver for kravet, som han havde overdraget til Finansieringsselskabet af 1. oktober 1996, og som herefter blev overdraget flere gange til andre selskaber.

As krav på betaling af godtgørelse for mén og Tryg Forsikrings modkrav på betaling af sagsomkostninger har baggrund i samme forsikringsbegivenhed på ... i 2008, hvor A kom til skade. Hændelsen førte således til, at A anlagde to sager, først sagen vedrørende rejseforsikringen, hvor Tryg Forsikrings krav på sagsomkostninger opstod, og dernæst denne sag vedrørende de to ulykkesforsikringer, hvor A har fået medhold i sit krav mod Tryg Forsikring. I sagen vedrørende rejseforsikringen indgik krav om mén godtgørelse, og sagen om ulykkesforsikringerne har alene angået mén godtgørelse. Selv om de to retssager har angået forskellige forsikringsaftaler mellem parterne, finder Højesteret under de anførte omstændigheder, at kravene har en så nær sammenhæng, at Tryg Forsikring kan modregne sit krav på sagsomkostninger i As krav på godtgørelse for mén. Bestemmelserne i retsplejelovens § 513, stk. 1, og forsikringsaftalelovens § 123 kan ikke føre til et andet resultat.

Da det endvidere må lægges til grund, at As krav ikke overstiger det krav, der tilkommer Tryg Forsikring, stadfæster Højesteret landsrettens dom.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part eller til statskassen.